

1. H/1917/V. 1713.-1
17.7.2.

A

*tekintetes katonai parancsnokságának!
üzemvezetőségének!*

Ennek az üzemnek a munkásai nyugodt lelkiismerettel állapítják meg azt az igazságot, hogy azokat a kötelességeket, amelyeket a háboru reájuk rótt, becsülettel és hiány nélkül teljesítették az első pillanattól mindmostanáig. Tudatában voltak munkájuk nagy jelentőségének és értékének, tudták, hogy bár nem fegyverrel, hanem szerszámmal a kezükben, de mégis lövészárokból állanak, tudták, hogy minden kalapácsütésükkel a honvédelem fegyvereit kovácsolják: a hazát védik életre-halálra.

Ez a tudat hatványozta kötelességteljesítésüket és áldozatkészségüket. Ez a tudat tette elviselhetővé számukra mindazt a szenvedést és nélkülözést, amellyel a háboru csapása őket — elsősorban őket — sújtotta. Ez a tudat — és csak ez! — bírta rá őket és valamennyi más üzem munkásait arra is, hogy tűrjék a politikai jogfosztottságnak, a választójogból való kirekesztettségnek megszégyenítő helyzetét. Ez a tudat — egyedül ez! — volt az, amely a frontmögötti hadsereg legfontosabb őrhelyein rendithetetlenül ott tartotta őket, noha arekon a politikai nemzet soraiból való kitaszítottaságuk szégyenbélyege égett. És e tudat mellett is éltette őket az a biztos remény és várakozás, hogy ez a háboru nem végződik anélkül, hogy legelemibb, de legfontosabb állampolgári jogukat meg ne kapják attól a hazától, amelyet megmenteni és fönntartani életükkel és munkájukkal segítettek.

Ez a remény most szertefoszlott. Mérhetetlen keserőséggel kell megállapítanunk, hogy az orosz forradalom dicsőséges napjaiban, amikor a föld legleigázottabb népe lett egy csapásra teljesjogu, egyenlőjogu polgárává az orosz államnak, hogy akkor, amikor az általános, titkos választójogot ünnepléses császári kéziratral ígérték meg Poroszországban és amikor Európának majd minden nemzete, valamennyi skandináv állam, Anglia, Hollandia újból kiterjesztette amugy is már széleskörű választójogát: Magyarországon királyi kéziratral a választójog kiterjesztését ígérik ugyan szintén, de olyan kormánykijelentés kíséretében, amely e háboru fronton vérző, itthon dolgozó legfontosabb tényezőit, azt a társadalmi osztályt, amelyhez mi tartozunk, a munkásokat, továbbra is meghagyja eddigi megszégyenítő helyzetükben s amely véres és kihívó gunyként csak egy maroknyi vitézségi érmesnek és kisgazdának ígér vagyoni cenzus alapján választójogot!

A választójog kiterjesztését elrendelő királyi kéziratnak ezt a megcsufolását mi a magunk megcsufolásának és meggyalázásának érezzük. Emberfeletti erővel kényszerítjük magunkat arra, hogy ezt az inzultust is elszenvedve, egyelőre

2

továbbra is a köteleességteljesítés alapján maradjunk. De ezt az arculesapást, amely minket saját kormányunktól akkor ért, amikor tűrve, szenvedve, nélkülözve tartottunk ki kötelességünk mellett: nem vagyunk hajlandók elviselni.

Szilárd elhatározásunk, hogy ezt az ökölesapást, a jogfosztottság bélyegét letöröljük arcunkról, emberi és állampolgári mivoltunk teljességét kivivjük magunknak.

Szilárd elhatározásunk, hogy ha a hatalom gyakorlója, a kormány, nem akarja észrevenni, hogy a hazának nemcsak ágyutöltelékül van szüksége reánk, hanem mint polgárokra is: akkor ezt a felismerést kellő pillanatban a legkézzelfoghatóbb, a leghatározottabb módon rá fogjuk kényszeríteni.

Ezeket a sorokat figyelmeztetésül és a történeendőkért való felelősségünk elhárítására juttatjuk az arra illetékes katonai vagy polgári hatóságok elé.

Még nem késő.

A királyi kézirat olyan választójog megteremtésére utasítja a kormányt, amely megfelel „a jelen nagy időknek és a nép által hozott áldozatoknak“. Ilyen választójogot követelünk mi is, még pedig haladéktalanul.

Ha a kormány követelésünknek nem enged; ha ragaszkodik ahhoz, hogy kijátssza a királyi kéziratot és megesufoljon minket, akkor kezünk le fogja tenni a kalapácsot és nem fogja felvenni mindaddig, míg szavazócédulát nem nyújtanak feléje.

Ezt megfogadjuk.

E fogadalom méltóságának, e figyelmeztetés komolyságának, szívünk elszántságának bizonyoságtételül ennek az iratnak az átnyújtása pillanatában egy órára megszüntetjük az üzem munkáját. Letesszük a kalapácsot, megállítjuk a kerekeket: ünnepélyes esőnd közepette nyújtjuk át ezeket az ünnepélyes sorokat. Azután zakatoljon tovább a munka mialatt várjuk a választ. S ha nem méltatnak válaszra, vagy ha újból meggyaláznak minket: felvesszük a harcot.

.....1917 május 2-án.

Az üzem összes munkásai.